

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-16
Besvaras senast
2024-10-23 kl. 12.00

Till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2024/25:198 Det fria ordet

Respektklausulen i Tidöavtalet, som undertecknats av regeringspartierna och Sverigedemokraterna, innebär att partierna inom regeringsunderlaget förbinder sig att inte offentligt kritisera varandras företrädare. Även om partier själva förstås får ingå de överenskommelser de vill riskerar en sådan klausul att påverka den fria åsiktsbildningen och yttrandefriheten negativt. Yttrandefriheten är ett fundament i svensk demokrati och en rättighet vi hedrar och värnar om sedan 1766, då Sverige som första land i världen antog en tryckfrihetslagstiftning.

Respektklausulen riskerar att skapa en tystnadskultur där kritiska röster inom koalitionen inte vågar lyfta legitima frågor även när andra partiföreträdare agerar på ett sätt som borde bemötas. Detta undergräver principen om en levande demokratisk debatt där politiska företrädare inte bara har rätt utan också en skyldighet att kritiskt granska och ifrågasätta varandra.

Om regeringen och dess samarbetspartier etablerar en sådan praxis kan det få långtgående konsekvenser för den politiska debatten och för medborgarnas förtroende för det politiska systemet. Det finns också en risk att denna tystnadsklausul begränsar yttrandefriheten till den grad att partiföreträdare inte vågar kritisera varandra ens i frågor av stor vikt för landet. Detta väcker frågor om hur långt respektklausulen sträcker sig. Får partiföreträdarna i praktiken säga och göra vad som helst utan att riskera kritik från sina regeringskollegor? Vad händer om det uppstår frågor om etik eller rättssäkerhet där kritik är nödvändig för att upprätthålla demokratiska värden?

I Sverige har vi en lång tradition av att värna om yttrande- och åsiktsfriheten. Därför är det viktigt att regeringen ser över hur denna respektklausul kan påverka både den politiska debatten och medborgarnas förtroende för demokratin. Den riskerar att bli ett redskap för att tysta oppositionella röster även inom den egna koalitionen och därigenom skapa en osund politisk kultur där den fria debatten försvagas.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga kulturminister Parisa Liljestrand:

Avser ministern, i sin tjänsteutövning och som ansvarig för frågor kring

yttrandefrihet och åsiktsfrihet, att ta några initiativ för att motverka en utveckling som riskerar att underminera den fria debatten och yttrandefriheten i Sverige, eller ser hon inte detta som ett problem?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch